

МОНИТОРИНГОВ ДОКЛАД

за 2021 г.

за реализацията на План за действие на община „Тунджа“ в изпълнение на Областната стратегия за приобщаване на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация в област Ямбол за периода 2021-2030

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Със Заповед на кмета на община „Тунджа“ е определен поименен състав на Звено за мониторинг и оценка на плана, което да изготви Мониторинговия доклад за реализацията му за 2021 г.

Планът за действие на община „Тунджа“ в изпълнение на Областна стратегия за равенство, приобщаване и участие на ромите 2021-2030, е приет с Решение № 576 от Протокол № 31/27.10.2021 г. на Общински съвет „Тунджа“. Той е съобразен с проекта на Националната стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите за периода 2021-2030 и Националния план за действие за периода 2021 -2023 г. , както и с Областната стратегия за равенство, приобщаване и участие на ромите 2021-2030 на област Ямбол. Планът е разработен като отворен документ, който може да се актуализира, допълва и изменя на база регламентирани периодични анализи, какъвто е и настоящият доклад за 2021 година.

В настоящия Мониторингов доклад, както и в плана за действие като документ, терминът „роми“ се използва като общ термин, който включва групи от хора, които имат повече или по-малко сходни, но не едни и същи културни и социални характеристики. Самоопределянето им също може да бъде различно. Приложен е целенасочен интегриран подход към гражданите в уязвимо положение от ромски произход, който не изключва оказването на подкрепа и за лица в неравностойно положение от други етнически групи.

II. АНАЛИЗ НА СИТУАЦИЯТА

Брой на населението по етнически групи

По данни на НСИ към 01.02.2011 г., населението на община „Тунджа“ е 24 155 души. Те живеят на територията на 44-те населени места от селски тип, включени в административно-териториалната ѝ структура.

Етническата принадлежност на населението се регистрира и отразява на базата на доброволното самоопределяне на лицата. На територията на общината преобладава българското население - 89,4%. Принадлежност към ромския етнос са заявили 8,7%, към турския етнос - 0,5 %, а под 1% са лицата, самоопределили се като представители на други етнически групи. При анкетирването не са отговорили около 5.6% от населението и не са се самоопределили около 0.8%. Делът на самоопределилите се като роми (8.7%) отрежда на община „Тунджа“ трето място в областта след общините Стралджа (19.0%), Болярово (14.3%) и е по-висок от средния за областта. Възможно е част от хората, които околното население назовава като роми или цигани да се самоопределят като българи или турци, което произтича от правото на преброяваното лице само да определи етническата си принадлежност или да не посочи такава.

По неофициална информация и отчитане на различни индикатори от държавни институции, общински учебно-възпитателни заведения и др., делът на ромското население в община „Тунджа“ е по-висок.

Към момента все още няма окончателни данни след Преброяването на населението и жилищния фонд в Република България през 2021, които да дадат актуална информация за демографските и други характеристики на населението в общината. Предварителната оценка за броя на населението на България към 7 септември 2021 година /изт.НСИ <https://www.nsi.bg/>, потвърждава задълбочаването на негативните демографски тенденции в страната - намаляване и застаряване на населението, обезлюдяване на отделни територии на страната вследствие на отрицателния естествен прираст и миграционните процеси.

По данни, публикувани в Предварителна оценка за броя на населението на България към 7 септември 2021 година, /Изт.НСИ <https://www.nsi.bg/>, разпределение на населението по области към 07.09.2021 г. и прираст спрямо 01.02.2011 година е както следва:

Области	Население към 1.02.2011	Население към 7.09.2021	Прираст (брой)	(%)	% от населението на страната към 7.09.2021
---------	----------------------------	----------------------------	-------------------	-----	--

Общо	7 364 570	6 520 314	-844 256	-11,5	100,0
Благоевград	323 552	278 814	-44 738	-13,8	4,3
Бургас	415 817	360 587	-55 230	-13,3	5,5
Варна	475 074	427 634	-47 440	-10,0	6,6
Велико Търново	258 494	199 442	-59 052	-22,8	3,1
Видин	101 018	74 493	-26 525	-26,3	1,1
Враца	186 848	149 763	-37 085	-19,8	2,3
Габрово	122 702	99 160	-23 542	-19,2	1,5
Добрич	189 677	139 782	-49 895	-26,3	2,1
Кърджали	152 808	129 709	-23 099	-15,1	2,0
Кюстендил	136 686	109 795	-26 891	-19,7	1,7
Ловеч	141 422	117 155	-24 267	-17,2	1,8
Монтана	148 098	112 305	-35 793	-24,2	1,7
Пазарджик	275 548	215 183	-60 365	-21,9	3,3
Перник	133 530	113 112	-20 418	-15,3	1,7
Плевен	269 752	212 786	-56 966	-21,1	3,3
Пловдив	683 027	626 183	-56 844	-8,3	9,6
Разград	125 190	96 522	-28 668	-22,9	1,5
Русе	235 252	181 460	-53 792	-22,9	2,8
Силистра	119 474	91 546	-27 928	-23,4	1,4
Сливен	197 473	157 113	-40 360	-20,4	2,4
Смолян	121 752	95 536	-26 216	-21,5	1,5
София	247 489	222 662	-24 827	-10,0	3,4
София (столица)	1 291 591	1 480 830	189 239	14,7	22,7
Стара Загора	333 265	286 086	-47 179	-14,2	4,4
Търговище	120 818	93 705	-27 113	-22,4	1,4
Хасково	246 238	200 857	-45 381	-18,4	3,1
Шумен	180 528	144 445	-36 083	-20,0	2,2
Ямбол	131 447	103 649	-27 798	-21,1	1,6

В официалния сайт на ГД „ГРАО“ са публикувани Таблици на адресно регистрираните по постоянен и по настоящ адрес лица /изт. <https://www.grao.bg/tables.html/>, като данните в публикуваните таблици са от Националния Регистър на Населението и са актуални към съответната дата. От тях е видно, че към 15.12.2021 г. с постоянен адрес са 20465 лица / 17229 – настоящ

адрес в населеното място, 338 - настоящ адрес в населено място от общината, 2898 - настоящ адрес извън общината/. Общо 24134 са адресно регистрираните по настоящ адрес/ 17229 - постоянен адрес в населеното място, 338 - постоянен адрес в населено място от общината, 6567 - постоянен адрес извън общината/.

По данни, предоставени от дирекция „Човешки ресурси и ГРАО“, след приемане на регистрите по гражданско състояние от 44-те населени места в общината, през 2021 г., родените с постоянен адрес на територията на община „Тунджа“ са 193 деца, което е с 20 повече спрямо предходната година. През 2021 г. са по-малко децата, родени в чужбина – съставени са 21 акта за раждане, докато година по-рано са били 24. Починалите с постоянен адрес в община „Тунджа“ през 2021 г. са били 599 души, с 3 повече спрямо 2020 г.

Разбира се, тази информация не отразява напълно демографските процеси в общината. Реален анализ на ситуацията може да се направи едва след като бъдат публикувани окончателните данни от Преброяване 2021 през есента на 2022 година. Може да се допусне, че процесите и проблемите на ниво община ще са сходни с тези в национален план.

Към настоящия момент в населените места на територията на общината продължават да съществуват проблеми като ранното съжителство без брак или ранни бракове, раждане във възрастта на ненавършено пълнолетие, висока честота и брой на ражданията, лоши битови условия, нисък здравен статус и/или бедност сред българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация.

1. ПРИОРИТЕТ „ОБРАЗОВАНИЕ“

През 2021 г. общинската образователна мрежа продължи да функционира като устойчива система, която с подкрепата на местната власт намери гъвкави решения в продължаващата извънредна епидемична ситуация.

Усилията на местната власт и екипите на общинските образователни институции целят осигуряване на повишаване благосъстоянието на децата и на младите семейства от общината чрез допълнителни и необходими инвестиции в ранната детска грижа, предучилищното, училищното образование и професионалното обучение.

През 2021 г. са реализирани мерки и дейности, гарантиращи осигуряването на равен достъп до детска грижа, предучилищна подготовка, образование и професионално обучение и за развитие и модернизация на общинската образователна инфраструктура и свързаните с нея дейности.

Осигурена е устойчива мрежа от образователни институции за ранна детска грижа и предучилищна подготовка, като е гарантиран достъп за всички деца и семейства на територията на общината.

От първи януари 2021 г., след решение на общинския съвет „Тунджа“, в общинските детски градини е въведена задължителна предучилищна подготовка за децата, навършили 4-годишна възраст.

От учебната 2021-2022 година в с. Роза, община „Тунджа“, е разкрита нова полудневна детска група към Детска градина „Звездица“, с. Скалица.

За всички деца, които са обхванати в общинските детски градини и в подготвителните групи към общинските училища в селата Завой и Веселиново, е осигурена подкрепа чрез прилагане на интегрирани мерки за осигуряване на достъп до предучилищно образование (отмяна на таксите, осигурен безплатен превоз, социална подкрепа, общностна работа и др.).

През учебната 2021/2022 година равният достъп до ранна детска грижа и качествено предучилищно образование е гарантиран чрез 4 яслени групи към общински детски градини, 25 целодневни групи в общинските детски градини и три полудневни подготвителни групи.

Мрежата от общински училища осигурява достъп до начално, основно и средно професионално образование.

През 2021 г. завърши четвъртия випуск дванадесетокласници по специалността „Лозаро-винарство“ в Средно училище „Св. Паисий Хилендарски“, с. Скалица. Двама от успешно дипломираните ученици продължават образованието си във висши училища.

През учебната 2021/2022 г. в Обединено училище „Васил Левски“, с. Тенево, успешно е реализиран прием на ученици в една професионална паралелка в 8 клас по две специалности със срок на обучение 3 години – специалност „Шлосерство“ и специалност „Производство на хляб и хлебни изделия“.

Общинската образователна инфраструктура се разширява и надгражда с гъвкави форми за професионално образование и обучение.

В сътрудничество с екипите на общинските училища се насърчава ученето и реинтегрирането в образователната система и на лица, навършили 16 години и възрастни без начално и основно образование, чрез предлагане на възможности за включване в самостоятелна форма на обучение /78 лица над 16 г., са включени в самостоятелна форма на обучение към 31.12.2021 г./ След успешно полагане на изпити те придобиват основно образование, което им дава възможност да

продължат обучението си и повишава шансовете им да се реализират на пазара на труда.

Със статут на защитени образователни институции са Основно училище „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Бояджик; Средно училище „Св. Паисий Хилендарски“, с. Скалица; Детска градина „Звездица“, с. Скалица и целодневни детски групи в с. Бояджик - част от Детска градина „Звездица“, с. Скалица; Детска градина „Кольо Тенев“, с. Тенево.

Средно училище „Св. Паисий Хилендарски“, с. Скалица, е включено в Списъците на иновативните училища в Република България за учебната 2020/2021 година и за учебната 2021/2022 година.

За всички деца и ученици, пътуващи до детските градини и училища на територията на община „Тунджа“, е организиран и продължава да се предоставя сигурен и безплатен транспорт.

Общината и общинските образователни институции в сътрудничество реализират утвърдени мерки за превенция на риска от отпадане от образователната система, чрез:

- Осигуряване на условия и ресурси за целодневна организация на образователния процес;

- Предоставяне на безплатни закуски и обедно хранене за всички ученици, включени в целодневна организация на обучението;

- Осигурено е съфинансиране от общинския бюджет за предоставяне на топъл обяд на учениците от Начално училище „Васил Левски“, с. Завой и от Начално училище „Св. Климент Охридски“, с. Крумово;

- Осигуряване на подкрепа на личностно развитие на всяко дете в съответствие с неговите потребности;

- Устойчиво се прилага моделът на общностна работа и подкрепа на децата и учениците в образователна и социална среда чрез длъжността „образователен медиатор“, с цел подобряване комуникацията между ръководствата на общината, образователните институции и родителската общност за превенция на отпадането на децата и учениците от общинската образователна система;

- Осигуряване на психологическа и логопедична подкрепа.

Подобряват се за условията за развитие на заложбите на децата и младежите чрез дейности по интереси:

- В Общински център за изкуство и извънучилищна дейност „Тунджа“, с. Кабиле, са сформирани 12 групи по интереси, като в тях са обхванати 117 деца.

Реализирани са извънкласни дейности и занимания по интереси в изпълнение на утвърдената Годишна програма на Общински център за изкуство и извънучилищна дейност.

През 2021 година със съдействието на Сдружението на директорите на общинските училища е проведен традиционният „Бал на седмокласниците“;

- Занимания по интереси се осъществяват в рамките на целодневната организация на обучението;

- Осъществяват се занимания по интереси за развитие на способностите, компетентностите и за изява на дарбите на учениците по чл. 16а от Наредбата за финансирането на институциите в системата на предучилищното и училищното образование.

Общината, учебните и детски заведения и неправителствения сектор осигуряват извънкласни и извънучилищни форми на работа, организирани с ресурсите на национални програми на Министерство на образованието и науката и/или по проекти с външно финансиране.

През 2021 г. три общински училища – Начално училище „Св. Климент Охридски“, с. Крумово, Основно училище „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Дражево и Основно училище „Св. Паисий Хилендарски“, с. Роза, реализираха дейности по Национална програма „Отново заедно“ на Министерство на образованието и науката. През летните месеци са проведени шестдневни ученически туристически пътувания за ученици с цел преодоляване на последствията от дистанционното обучение и пандемията COVID-19. В изпълнение на програмата са реализирани дейности за обща подкрепа, насочени към интелектуалното, емоционалното, социалното, духовно-нравственото и физическото развитие на учениците.

По проект „Подобряване на природозащитното състояние на видове в мрежата НАТУРА 2000 чрез подхода BOMP в територията на МИГ „Тунджа“, изпълняван от Фондация „Екология, комуникации и общество“, в местността „Бакаджик“ са проведени 5 тридневни интерактивни лагери за общо 50 ученици от общинските училища.

Продължава дейността си Център за иновации и детско развитие „Тунджа“ в село Козарево, разкрит по проект „Пъстра палитра – иновации за приобщаване“. Проектът е финансиран от Европейския съюз и Европейския социален фонд, Договор № BG05M2OP001-3.014-0003-C01 от 7.5.2020 г., по ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г., приоритетна ос 3 „Образователна среда за активно социално приобщаване“; процедура BG05M2OP001-3.014 „МИГ-Тунджа“ – мярка 3.9 „Осигуряване на равен достъп до

качествено образование в малките населени места“, чрез Водено от общностите местно развитие.

По проекта в общинските детски градини са реализирани 9 пътуващи театрални работилници за деца в предучилищна възраст и родители.

В дворните пространства на 5–те средищни общински детски градини и на допълнителните сгради към тях в други населени места на територията са изградени общо 11 зони за комуникация и игри на открито „Споделени пространства“ на обща стойност 53 156 лв. В зоните са проведени специални общностни събития и доброволчески инициативи.

При спазване на противоепидемичните мерки са провеждани дейности и в 20-те читателски клубове към общинските детски градини и училища с подготвителни групи и в спортните ателиета в общинските училища по проект „Компас-Интегрирани мерки за социално включване в община „Тунджа“.

В читателските клубове, с подкрепата на водещ-педагог, повече от общо 150 деца в предучилищна възраст, ученици и родители, са включени в интерактивни съвместни занимания, насочени към формирането на интерес към книгата и мотивацията за четене у детето в детската градина, в периода на детството, когато то няма умения самостоятелно да чете. Така чрез положителен пример и взаимодействието с четящите по-големи деца и родители, чрез участие в инициативи, насърчаващи четенето, книгите стават част от живота на детето в предучилищна възраст, преди още то да може да чете. В рамките на проектната дейност са проведени повече от 15 специални събития с участието на местните общности с фокус върху книгата, четенето и грамотността. Участниците във всеки от читателските клубове изработиха информационна книжка /лап бук/ на тема „Толерантността в приказките“. Родителите, учениците и децата в предучилищна възраст, под ръководството на педагозите-ръководители, прекарват заедно „качествено време“ за общуване с книгите, четат, слушат, преразказват, драматизират приказки и литературни текстове, играят заедно образователни и развиващи игри.

Чрез 20-те родителски клубове, сформирани по проекта е въведен модел на родителско участие. Родителските клубове са форма на сътрудничеството със семейството и чрез тях се реализира включването на родителите в живота на детската градина или училището с подготвителна група. По инициатива и с участието на родителите от читателските клубове през 2021 година са реализирани 40 събития и активности с образователна, възпитателна и социализираща

насоченост за деца и родители от различни етноси: изложби, пленери, екологични инициативи, театрализирани игри и др.

В рамките на Дейност 6 „Общностни дейности и кампании, насочени към недопускане на дискриминация, основана на раса, етнически произход или религиозна принадлежност“ по проекта са проведени общностни събития – пленери на тема „Да нарисуваме толерантността“. През втория етап от изпълнението на дейността с участието на местните общности са реализирани художествени стенописи върху фасади на пет сгради публична общинска собственост – три от тях са сгради на общински детски градини и две на народни читалища. Променен е обликът на Детска градина „Звездица“, с. Скалица, както и на сградите на детските групи в селата Дражево и Бояджик, и на читалищата в селата Меден кладенец и Генерал Тошево.

И през 2021 година общината и общинските образователни институции продължиха да изпълняват проекти, финансирани по ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“.

По два проекта община „Тунджа“ е конкретен бенефициент, като дейностите се реализират в партньорство и с участието на общинските образователни институции в системата на предучилищното и училищното образование. За дейностите по проектите, насочени към образователна интеграция и приобщаващо образование, са осигурени средства в общ размер на 779 933 лева.

Общинските училища и детски градини участват в изпълнението на проекти с конкретен бенефициент Министерство на образованието и науката, финансирани отново по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“, по които се реализират дейности за повишаване на мотивацията на учениците за учене и за развиване на техните способности - занимания по интереси и занимания за преодоляване на обучителни затруднения, както и допълнително обучение по български език за деца от уязвими групи.

През 2021 година по кампания „Чиста околна среда - 2021“, конкурсна процедура „Обичам природата - и аз участвам“ на ПУДООС са реализирани проекти от ОЦИИД „Тунджа“, с. Кабиле; Детска градина „Изворче“, с. Кабиле и от Детска градина „Кольо Тенев“ - с. Тенево, за допълнителната сграда в с. Маломир. Общата стойност на осигуреното финансиране за подобряване на образователната среда на открито е в размер на 16 432 лв. По същата процедура на ПУДООС през 2021 г. проекти реализираха и ОУ „Христо Ботев“, с. Кукорево - за 4983,10 лв. и ОУ „Христо Ботев“, с. Ботево – за 4943,60 лв.

Експерти от общинска администрация участват и съдействат на образователните институции при подготовката и изпълнението на образователни проекти с външно финансиране.

През 2021 г., с подкрепата на Община „Тунджа“, Детска градина „Изворче“, с. Кабиле, разработи и кандидатства с проектно предложение по Конкурсна процедура 33.20.-2021 на Центъра за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства /ЦОИДУЕМ/. Проектът е одобрен и е подписан договор за финансиране на обща стойност 19 920 лв.

През 2021 г. община „Тунджа“ продължи да подкрепя с еднократно финансово стимулиране деца, ученици, студенти и младежи с високи постижения в образованието, спорта и изкуствата.

С оглед наложените ограничения за провеждане на масови мероприятия, в края на 2020 г., общината не успя да проведе Благотворителен бал и организира дистанционна дарителска кампания за набиране на средства за стипендии и еднократно финансово стимулиране на деца, ученици, студенти и младежи, в която се събраха
23 320 лв.

С тях по утвърдени Правила, през 2021 година бяха подпомогнати финансово със стипендии един студент, на десет учащи се в горен курс бяха отпуснати шестмесечни стипендии в общ размер на 4360 лв. Отделно, с еднократно финансово стимулиране, бяха подпомогнати още 67 учащи се в начален, среден и горен курс, сред които отличниците и осмокласниците в Средното училище в с. Скалица и Обединеното училище в с. Тенево.

Еднократно финансово стимулиране беше предоставено на Кристиян Банов за подпомагане на подготовката и развитие на музикални умения и на Даниел Асенов за спечелване на златен медал на най-стария Боксов турнир „Странджа“.

Финансово стимулиране за високи спортни постижения и за развитие на масовия спорт беше предоставено през юни на изявени спортисти от Боксов клуб „Априлец“, с. Бояджик, а в края на годината бяха наградени девет от най-добрите боксьори на клуба.

Общо със сумата от 7 000 лв., през 2021 година, на два пъти беше подпомогнато лечението на 5-годишния Виктор от с. Кабиле.

2. ПРИОРИТЕТ „ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ“

Община „Тунджа“ включва в състава си 44 села, с различен демографски потенциал и размери, а нейният административен център се намира в град Ямбол. По площ община „Тунджа“ е сред най-големите административни единици в страната. На територията ѝ няма разкрити здравни заведения за болнична помощ. Функционират два филиала на Центъра за спешна медицинска помощ – Ямбол, в селата Тенево и Скалица. Населението на община „Тунджа“ се обслужва от:

- Амбулатории за индивидуална практика за първична медицинска помощ – 11, които обслужват 34 населени места;
- Амбулатории за индивидуална практика за специализирана медицинска помощ – 1, в с. Кабиле;
- Амбулатории за групова практика за първична помощ по дентална медицина- 1, обслужваща 3 населени места;
- Амбулатории за индивидуална практика за първична помощ по дентална медицина- 6, обслужващи 7 населени места.

На територията на община „Тунджа“ работят 8 здравни медиатори, които обслужват селата Веселиново, Дражево, Козарево, Крумово, Кукорево, Окоп, Робово и Хаджидимитрово, като при необходимост работят и в други населени места с ромски общности /Завой, Могила, Бояджик и др./ Здравните медиатори подпомагат дейността на общината по провеждане на политики в областта на здравната профилактика сред населението и на лекарите при и по повод на предоставяната медицинска помощ. Като посредници между различните институции и уязвимите общности те спомагат за повишаване на здравната култура на ромите, намаляване броя на неосигурените лица, профилактика и превенция на заболявания и други. В своята работа те се ръководят от Наредбата за изискванията за дейността на здравните медиатори и спазват разписаните в нея принципи: отговорност; спазване и зачитане на човешките права и правата на хората с увреждания; зачитане достойнството на личността; зачитане правото на изразяване на мнение и изслушване; конфиденциалност; индивидуален подход; непрекъснатост и приемственост; своевременност; междуинституционално сътрудничество. Отчитайки правата и достойнството на личността, при изпълнение на служебните си задължения те не допускат прояви на дискриминация.

Част от дейностите им за повишаване на здравната култура и подобряване на здравния статус на уязвими групи / в т.ч. роми/ от населението на община „Тунджа“ обхващат съдействие на общопрактикуващите лекари при провеждане на планови имунизации и имунизационни кампании, профилактични прегледи, консултиране при подготовката на документи за представяне пред ТЕЛК и др., информиране и

разясняване на правата и задълженията на пациента, информиране за медицински услуги извън обхвата на задължителното здравно осигуряване, възможностите за безплатни акушеро-гинекологични прегледи на здравнонеосигурени жени, придружаване до общопрактикуващ лекар и/или друг/и медицински специалист/и, патронаж на рискови групи в т.ч. хронично болни и хора с увреждания, бременни и млади майки, многодетни семейства, самотно живеещи възрастни хора, съдействието на лекари по дентална медицина при осъществяване на дентални профилактични и/или лечебни дейности и други.

Самостоятелно или съвместно /напр. с РЗИ, НМЗМ и/или с НПО/ здравните медиатори разпространяват здравно-информационни материали, организират беседи и кампании за хигиена и хранене; въпроси, свързани със семейното планиране, сексуалното и репродуктивното здраве; превенция на инфекциозните заболявания - подобряване на контрола на ХИВ/СПИН, туберкулозата и сексуално предаваните инфекции; COVID-19, за ползата от ваксинопрофилактиката и други. Освен дейности, свързани със здравеопазването, те извършват и дейности по решаване на комплексни казуси, обвързани със социален, трудов или друг аспект.

Дейността на здравните медиатори подпомага уязвимите ромски общности, а също така подпомага работата на медицинските специалисти и на местната власт, защото предоставят информация по здравни теми на достъпен език. Те улесняват комуникацията между специалистите, институциите и ромската общност чрез насърчаване на достъпа им до тези ресурси в областта на равните възможности, а също така помагат за предотвратяване на конфликти между лекари и пациенти поради неразбиране на езика или културни особености.

През 2021 година здравните медиатори са оказали съдействие на ОПЛ при провеждане на планови имунизации и имунизационни кампании на **165** деца и **30** възрастни, както и съдействие на ОПЛ при провеждане на профилактични прегледи на **50** деца. По отношение подпомагане достъпа до медицинска помощ, освен патронаж в общността, съпровождане до здравни институции, попълване на документи, са извършени **1410** консултации.

Здравните медиатори са насърчили и подпомогнали възстановяването на здравно-осигурителните права на **13** лица.

В дейностите по промоция на здравето- здравно-информационни кампании:

- превенция на инфекциозните, заболявания, хигиена, хранене - 1;
- семейно планиране, сексуално и репродуктивно здраве - 5.

Разпространени са **5129** броя здравно-информационни материали.

В дейностите по решаване на комплексни казуси са извършени **597** консултации.

През 2021 г. здравните медиатори продължиха работата си и по Проект BG05M9OP001-1.099-0001 „Подкрепа на работещи в системата на здравеопазването в условия на заплахата за общественото здраве от COVID-19” на Министерство на здравеопазването, който стартира през 2020 г. Тяхната активна работа на първа линия, в условия на развиваща се пандемия, включваше: разпространение на информационни материали; раздаване на лични предпазни средства - маски, дезинфектанти, ръкавици; закупуване на хранителни продукти и лекарства на лица поставени под карантина и съдействие на органите на МВР за наблюдението им; доставка на храна по домовете на нуждаещи се; съдействие на РЗИ за издирване на контактни лица. Дори и след приключване на проекта през м. май 2021 г., здравно-информационните мероприятия на медиаторите продължиха да бъдат насочени основно и към предпазване от зараза с вируса - симптоматика, хигиена, ваксиниране, разпространение на информационни материали; раздаване на лични предпазни средства- маски, дезинфектанти, ръкавици и други.

След началото на имунизациите срещу COVID-19, в своята ежедневна работа на терен, здравните медиатори повишават информираността на обществото относно имунизациите и ползите от тях.

Съдействие за имунизация осигуряват също и кметове, кметски наместници. В отделни села мобилен екип на РЗИ-Ямбол извърши имунизация на желаещите по предварително уточнен график. При трудноподвижните възрастни екипът отива на място в домовете им. Посетени от мобилния екип села са: Кукорево, Могила, Дражево, Гълъбинци, Златари, Межда, Ботево и Меден кладенец.

Два пъти се организира и изнесен ваксинационен пункт в административната сграда на община „Тунджа“.

През периода, предмет на Мониторинговия доклад, здравните медиатори продължават да работят и съвместно с Фондация „Болни от астма”. Изследвани за туберкулоза са общо 63 души в селата: Ботево - 11, Крумово - 4, Хаджидимитрово-10, Веселиново - 10, Кукорево - 10, Дражево - 18. Няма изследвани за СПИН. Проведени са срещи за семейно планиране с фокус-групите по проект „Моето тяло, моите права“ /общо 48/ в населените места: Кукорево, Веселиново, Завой и Хаджидимитрово.

Във връзка с отказа на родители да бъдат тествани децата им, за да се върнат в училище, община „Тунджа“ организира разяснителна среща за щадящите тестове за ученици, на която присъстваха част от ръководството на общината, директорът

на РЗИ-Ямбол, началникът на РУО-Ямбол, директори на училища, кметове на населени места, здравни медиатори и ръководители на вероизповедания.. Срещата е добър пример за сътрудничество между различни институции и представители от местната общност, с цел да бъде намерено адекватно решение на възникналия проблем.

През 2021 г. общината продължи изпълнението на проекти, предоставящи мобилни здравно-социални услуги. Те са част от целенасочената политика в подкрепа на хората, която община „Тунджа“ развива, като тяхната реализация цели да спомогне равния достъп до здравни и социални услуги и да подобри жизнения стандарт и качеството на живот на населението в общината/ в т.ч. на ромите и/или на други граждани в уязвимо положение, живеещи в сходна на ромите ситуация/.

През периода е постигната устойчивост на мрежата от социални услуги в общността. Запазва се и техният капацитет, като жителите на общината могат да получат социални услуги в Дневен център за пълнолетни лица с увреждания в с. Веселиново; Дневен център за стари хора в с. Генерал Инзово; Дневен център за стари хора в с. Скалица; Център за социална рехабилитация и интеграция в с. Калчево. Поддържа се и се развива дейността на Дом за стари хора „Христо Ботев“, с. Болярско. Предоставянето на социални услуги и на интегрирани здравно-социални интервенции се разшири с включването на нови външни доставчици в рамките на изпълнението на Стратегията за Водено от общностите местно развитие на Местна инициативна група „Тунджа“. Лицензиран частен доставчик на социални услуги продължава да развива дейността на резидентни услуги на територията на община „Тунджа“ - Център за настаняване от семеен тип за лица с деменция в с. Болярско и Център за настаняване от семеен тип за възрастни лица в с. Миладиновци.

Продължава и предоставянето на услугата „Домашен социален патронаж“ като местна дейност чрез Домашен социален патронаж с. Болярско и Домашен социален патронаж „Тунджа“. Осигурено е устойчиво развитие на Общинско социално предприятие за обществено хранене „Домашен социален патронаж“, с. Победа. Осигуряват се услуги, свързани с доставяне на готова храна на хора в неравностойно социално положение във всички населени места на община „Тунджа“.

През отчетния период са реализирани и/или в процес на изпълнение проектите:

- проект „Осигуряване на топъл обяд в Община Тунджа“ по ОП „Храни“, в рамките на Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица. Анексирането на

договора от общината осигури допълнителен финансов ресурс, с който да се гарантира подготовката и доставката на безплатна готова храна за 700 лица и семейства в неравностойно положение - лица с увреждания, самотно живеещи възрастни хора и други жители от общината с ниски доходи в условията на извънредно положение в следствие на COVID-19.

➤ проект на община „Тунджа“ в рамките на „Патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания“ – **Компонент 3** на ОП РЧР. В сложната пандемична ситуация, от 01.04.2020 г до 31.01. 2021 г., проектът осигури доставка на услуги на лица в риск, с увреждания и възрастни хора с хронични здравословни проблеми. По проекта са подкрепени 256 лица от 37 социални асистенти.

➤ „Патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания“ – **Компонент 4** на ОП РЧР. От м. ноември 2020 г. са осигурени мобилни почасови грижи в домовете на възрастните хора и лицата с увреждания. До края на проекта през април 2021 г. са подкрепени в домашна среда 119 лица в риск.

➤ проект „Патронажна грижа + в община „Тунджа“ по ОП РЧР. Осигурени са мобилни почасови грижи в домовете на възрастните хора и лицата с увреждания, както и подкрепа за адаптиране на социалните услуги, делегирани от държавата дейности, във връзка с разпространението на COVID-19. От м. май до края на 2021 г. са подкрепени в домашна среда 118 лица в риск и е осигурена заетост на 19 лица, в т.ч. 14 домашни помощници.

През 2021 г. община „Тунджа“ стартира нова делегирана държавна дейност „Асистентска подкрепа“. При утвърден капацитет на услугата 92 потребителя са обхванати 97 лица с увреждания. В услугата е осигурена заетост за 43 лица, в т.ч. 41 социални асистента.

В изпълнение на разпоредбите на Закона за личната помощ, в рамките на прилагането на Механизма за лична помощ, през 2021 г. са осигурени подкрепа и грижа в домашна среда на 169 потребители с увреждания. Продължава предоставянето и на услугата „Приемна грижа“, по проект „Приеми ме-2015“ по ОП РЧР, в партньорство с Агенция за социално подпомагане. За 2021 г. се предоставя професионална приемна грижа от 2 семейства, в които са настанени за отглеждане 4 деца.

➤ проект „Социална платформа „Тунджа“ - възможности за активно включване в малките населени места от селски тип“ по обявената процедура за подбор на проекти на МИГ-Тунджа „Активно приобщаване с оглед насърчаване на равните възможности, подобряване достъпа до социални и здравни услуги и по-добра пригодност за заетост“, финансиран по ОП РЧР. Дейностите по проекта бяха

фокусирани върху предлагане на възможности за активно включване и качествена грижа за деца и възрастни в риск, в т. ч. и с увреждания, както и подобряване достъпа до услуги. Той включи широк спектър от социализиращи, здравно-социални и други подкрепящи дейности за самотните възрастни хора и за клубовете на пенсионера. През 2021 г. са проведени 32 социализиращи инициативи, в които са взели участие 771 души от пенсионерските клубове, живеещи в 37 населени места, в инициативите са взели участие и 142 лица и деца с увреждания и техните семейства. По проекта са изградени два центъра за почасови услуги за лица и деца в риск, включително с увреждания.

➤ проект „Желани пространства“ - Комплексен модел на интегрирани услуги за ранно детско развитие и социално включване в малките населени места“ по схема „Услуги за ранно детско развитие“ по ОП РЧР. Проект „Желани пространства“- Комплексен модел на интегрирани услуги за ранно детско развитие и социално включване в малките населени места“ стартира през 2016 г. Първоначалната стойност на проекта е 588 567 лв., а планираната продължителност на дейностите - 28 месеца. След няколкократно заявено и аргументирано искане от страна на община „Тунджа“ и анексиране на договора от Управляващия орган на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, проектното финансиране възлиза на 1 739 303.58 лв., като срокът за изпълнение на дейностите се удължи до 31.12.2022 година.

Проектът предлага диференциран и съобразен със спецификата на община „Тунджа“ подход в интерес на деца и семейства в риск от социално изключване, както и на други лица в сходна ситуация. Той допринася за преодоляване на дефицитите от услуги и интегрирани интервенции в малките населени места от селски тип. Неговата реализацията гарантира равен достъп до условия и ресурси за пълноценно ранно детско развитие, превенция на бедността и социалното изключване. Услугите се предоставят в Общностния център с кабинет за ранна интервенция на уврежданията в с. Козарево и в мрежата от детски градини на територията на общината, както и като мобилна работа в домовете на потребителите.

До м. декември 2021 г. по проекта са включени общо 820 потребители- деца, които заедно със своите семейства ползват услугите на 27 специалисти, в т.ч. трима социални работници, двама психолози, трима педиатри, две медицински сестри, един рехабилитатор, един логопед, една акушерка, един гинеколог, двама стоматолози, един юрист, шест медиатори, двама специални педагози и двама педагози в услугата „Допълнителна подготовка за равен старт в училище“

До края на 2021 г. по проекта са извършени 1900 стоматологични прегледа и 3600 прегледа и диагностика на психомоторното развитие на деца- потребители на възраст от 0-7 години/ с натрупване/. Сравнението с данните до края на 2020 г., когато са били извършени 1637 стоматологични и 3168 прегледи и диагностика на психомоторното развитие на деца- потребители на възраст от 0-7 години/, показва, че за календарната 2021 г. по проекта са извършени **263** стоматологични прегледа и **432** прегледа и диагностика на психомоторното развитие на деца- потребители на възраст от 0-7 години. Въвежданите през годината противоепидемични мерки, затрудниха изпълнението на дейностите.

В услугата „Допълнителна педагогическа подготовка за повишаване на училищната готовност на децата за равен старт в училище“ през 2021 г. са включени деца от селата Кукорево и Завой. Чрез интерактивни занимания в рамките на месеците август и септември 30 деца се подготвиха за постъпване в първи клас, така общия брой на деца преминали през тази услуга до края на 2021 е 150.

➤ проект „КОМПАС - Интегрирани мерки за социално включване в община „Тунджа. През 2021 г. община „Тунджа“ продължи да изпълнява, след анексиране на договора, проект по първата интегрирана схема в България с комплексно финансиране по две оперативни програми - ОП „Развитие на човешките ресурси“ и ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“. Проектът предлага комплексен модел на предоставяне на интегрирани услуги за социално-икономическа интеграция, които са насочени към българските граждани от ромски произход, деца и семейства в риск от социално изключване, лица в уязвимо социално положение, живеещи в бедност, застрашени от дискриминация, липса на доходи, ниска степен на образование и отдалеченост от адекватни здравни и социални услуги.

Предвидените интегрирани мерки и интервенции се прилагат в следните области: подобряване достъпа до заетост и образование и подобряване достъпа до социални и здравни услуги. В проекта се включиха четири партньорски организации, като една от тях е Сдружение „Национална мрежа на здравните медиатори“ (НМЗМ). Проектът приключи в края на м. декември 2021 г.

Част от неговите дейности, които се отнасят за приоритет „Здравеопазване“ бяха:

➤ Засилване ролята и капацитета на здравните медиатори, работещи на територията на община „Тунджа“. Проведени бяха надграждащи обучения под формата на супервизии за всички ангажирани по проекта здравни медиатори;

- Работа с родители с фокус жени по отношение на здравна превенция в областта на майчино и детско здраве. Създаване на групи за самопомощ за жени живеещи в неравностойно положение. По този начин бе създаден ценен ресурс в общността от активни родители, с повишена чувствителност и знания си по здравни теми в областта на майчиното и детското здраве;
- Повишаване на здравната култура;
- Здравни кампании за подобряване информираността на уязвимите групи с фокус роми по отношение на здравна превенция.

Националната мрежа на здравните медиатори (НМЗМ), като партньор по проекта, имаше възможност да реализира дейности и инициативи, които допринасят за подобряване на достъпа до здравни грижи и услуги за най-уязвимите общности. Успешен подход бяха именно здравните кампании. Реализирани са три здравно-информационни кампании, в партньорството между община „Тунджа“ и НМЗМ, в 10 населени места: Ботево, Бояджик, Веселиново, Дражево; Завой, Крумово, Кукорево, Могила, Робово и Хаджидимитрово.

Критериите за определяне на целевите населени места за провеждане на кампаниите бяха:

- Наличие на уязвима общност и целева група, с която да се работи;
- Мотивиран и работещ здравен медиатор, който познава добре общността и има влияние;
- Наличие на силна група за самопомощ, чиито членове могат да помагат в дейностите по кампаниите;

Всички планирани дейности – срещи, беседи, дискусии и др. бяха съобразени с изискванията и мерките, свързани с епидемията от COVID- 19.

Кампания 1 – Здравно-информационна кампания „Майчино и детско здравеопазване“ /насочена приоритетно към следните целеви групи: бременни жени- с фокус върху здравно-неосигурените жени; многодетни майки и майки с малки деца/

Кампания 2 – Здравно-информационна кампания за насърчаване поставянето на редовни имунизации - Ваксинирай се сега!

Акцентът е върху задължителните ваксини за децата, но е поставена и темата за ваксините и COVID-19.

Кампания 3 – Здравно-информационна кампания „Чистотата е здраве“

Целта на кампанията е да допринесе за осъзнаването, че грижата за чистота на тялото, дома и околната среда, е пряко свързана със здравето. Тя продължава и

надгражда дългогодишната работа на здравните медиатори за превенция на инфекциозни заболявания чрез подобряване на личната и обществена хигиена.

Друга дейност по проекта, с висока добавена стойност за развитието на местните общности, беше създаване на безплатна детска млечна кухня с педиатрична грижа и предоставяне на индивидуални консултации и социално-здравна медиация на целевите групи

В пилотното стартиране на новата услуга през 2021 г. са обхванати над 100 деца и техните семейства. Един от основните констатирани проблеми в целевата група е липсата на достатъчен родителски капацитет, знания и умения по отношение на пълноценната детска грижа, особено по отношение на здравословното и балансирано хранене. Целта на услугите бе не само да се подкрепят семействата в правилното и здравословно отглеждане на децата, но и да се стимулират за по-голяма активност във всички сфери на живота, с цел осигуряване на добра семейна среда за малките деца.

➤ Хипотерапия за лица от уязвими групи;

С цел надграждане на здравно-социалните услуги по проекта бе включена нова дейност - „Хипотерапия за лица от уязвими групи“. Целта ѝ бе да предостави нов вид услуга за уязвими групи, включително деца и лица с увреждания, живеещи на територията на община „Тунджа“, като по този начин ще бъдат създадени условия за подобряване на физическото и психо-емоционалното им състояние. Хипотерапията се провеждаше групово и индивидуално, като подготвителна фаза преди същинска терапия, както и като допълнителна процедура след физиотерапия и/или рехабилитация. В дейността се включиха рехабилитатора, психолога и логопеда от ОИЦ „КОМПАС“.

3. ПРИОРИТЕТ „ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ“

В общината са налични 8 броя общински жилища в селата Тенево и Скалица. Налични са и апартаменти в два жилищни блока в село Маломир, прехвърлени безвъзмездно от МО на община „Тунджа“, но те се нуждаят от рехабилитация, поради което са с неоползотворен потенциал.

В населените места Ботево, Бояджик, Веселиново, Дражево, Завой, Кукорево, Крумово, Могила, Робово и Хаджидимитрово има обособени квартали с по-компактна ромска общност. Кварталите и жилищните сгради в тях са снабдени с електричество и вода, но нямат изградена канализация. До този момент няма принудително съборени жилища.

За село Завой е изработен и процедиран подробен устройствен план - план за регулация и застрояване за поземлен имот с идентификатор 30096.500.1 /ПИ 031058 по КВС/ с площ 10,750 дка. Променено е предназначението на земеделска земя за жилищно строителство. Предвидени са 24 бр. урегулирани поземлени имоти.

Изпълнен е текущ ремонт на ул. „Добри Чинтулов“ в с. Веселиново с дължина 400 м.

4. ПРИОРИТЕТ „ЗАЕТОСТ“

По Национална програма „Активиране на неактивни лица“ е назначен младежки медиатор, който работи активно за идентифициране на младежи, които не работят, не учат и не са регистрирани в Дирекция „Бюро по труда“, както и за включването им на пазара на труда, чрез различни програми за заетост или директна заетост при работодател.

През отчетния период по проект „Нова възможност за младежка заетост“ са осигурени 57 работни места за неработещи от 18 до 29 г. в селата на община „Тунджа“ на длъжност „Работник поддръжка“, и 1 работно място на длъжност „Младши специалист“ в Общински съвет „Тунджа“.

Подпомогнати и подкрепени са младежи до 29 г. чрез включване в обучения или съдействие в намиране на подходяща работа.

По проект на община „Тунджа“ в рамките на „Патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания“ – **Компонент 3** на ОП РЧР, са назначени 37 социални асистента.

По проект „Патронажна грижа + в община „Тунджа“ по ОП РЧР е осигурена заетост на 19 лица, в т. ч 14 домашни помощници.

През 2021 г. община „Тунджа“ стартира нова делегирана държавна дейност „Асистентска подкрепа“. В услугата е осигурена заетост за 43 лица, в т.ч. 41 социални асистента.

През отчетния период продължи дейността на проекта на община „Тунджа“ „Социална платформа „Тунджа“- възможности за активно включване в малките населени места от селски тип“ по обявената процедура за подбор на проекти на МИГ-Тунджа „Активно приобщаване с оглед насърчаване на равните възможности, подобряване достъпа до социални и здравни услуги и по-добра пригодност за заетост“, финансиран по ОП РЧР. По проекта бе осигурена е заетост на 40 лица на позиция „социален сътрудник“.

През 2021 г. приключи стартираният през 2020 г. проект „Осигуряване на заетост чрез обучение на отдалечени от пазара на труда лица на територията на

Община „Тунджа“, в рамките на който бе осигурена заетост на 34 лица на длъжност „Общ работник“ и „Работник озеленител“.

5. ПРИОРИТЕТ „ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ“

През 2021 г. Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните /МКБППМН/ е образувала 34 възпитателни дела, а 1 е прекратено. Наложила е възпитателни мерки по Закона за борба срещу противообществените прояви на 15 малолетни и 30 непълнолетни лица. При налагане на мерките съставът, разглеждащ делото, се е ръководил от тежестта на извършената проява, инцидентна ли е или лицето има и други регистрирани прояви, както и от причините и условията, довели до извършването ѝ.

Най-често извършваните противообществени прояви са:

- Кражба на пари и вещи – 14;
- Унищожаване на чуждо имущество – 8;
- Нарушение на Закон за българските лични документи – 5;
- нарушения на Закона за движение по пътищата - (управление на МПС от непълнолетни лица, не притежаващи свидетелство за управление) – 4;

През 2021 г. към комисията са работили двама обществени възпитатели, упражняващи надзор над две лица с рецидив в проявите.

Сред децата, родителите и младите хора са разпространени информационни материали за превенция на зависимостите, за борба срещу насилието и агресията в различните им форми, трафик на хора, злоупотреби в интернет и др.

Проведени са следните акции и кампании:

- Ден на розовата фланелка – кампания „Да бъдем приятели“. Осигурени са и подаръци за участниците;
- обучение „Ваканция здравей“, проведено в края на учебната година;
- инициативата „Училище, здравей“, проведена по повод началото на новата учебна година. При провеждането ѝ са раздадени раници на учениците от първи клас и подготвителните групи;
- кампания „Ден на доброто и толерантността“, на която отново са раздадени подаръци на участниците.

6. ПРИОРИТЕТ „КУЛТУРА И МЕДИИ“

На територията на община „Тунджа“ развиват дейност 40 читалища. Те са средища с утвърдени и активни културни, информационни, социални и граждански функции чрез функциониращите към тях самодейни колективи, кръжоци, библиотеки, информационни центрове. Като място за изява на таланти, за общуване и контакти, народните читалища играят важна роля за културното взаимодействие и интеграция, и увеличават социалната си значимост, приобщавайки хора от различни уязвими групи.

Народните читалища ежегодно организират различни чествания и годишнини от местен характер, а също така се включват активно и в прояви на общинско и национално ниво. За съжаление динамичната обстановка, свързана с COVID-19, рефлектира и върху тяхната дейност, като наложи отлагането на част от планираните за 2021 г. събития в населените места, както и участията на самодейните колективи в различни регионални и национални прояви. Не се реализираха изцяло и заложените мероприятия в единния календар на община Тунджа за проявите в областта на културата, образованието и спорта, между които и 8 април - Международен ден на ромите. Въпреки това, проведените прояви, при спазване на необходимите мерки, успяха да допринесат за съхраняването и популяризирането на традициите, оказвайки положителен ефект върху местната общност.

Нова проява за 2021 г. бе конкурса за изпълнение на стихотворение от български автор за Деня на народните будители, който община „Тунджа“ организира за всички тунджански деца и ученици.

На територията на общината развива дейност единственият в областта професионален Фолклорен ансамбъл „Тунджа“, който във връзка с продължаващата усложнена епидемична обстановка, също имаше по-ограничени изяви. През 2021 г. Ансамбълът е имал 6 участия. Отделно ФА „Тунджа“ се е включил в празнични прояви на общината, училища и читалища, като: откриването на жътвената кампания в с. Търнава, Коледния благотворителен бал, честването на 140 г. от създаването на ОБУ „Васил Левски“, с. Тенево и др.

През 2021 г. Център за подкрепа за личностно развитие - Общински център за извънкласни и извънучилищни дейности „Тунджа“ продължи предоставянето на услуги в подкрепа на развитието на изкуствата и извънучилищните дейности, а проведените извънкласните дейности подобриха условията за развитие на заложите на тунджанските деца. В Центъра са експонирани и творбите на скулптора Иван Колев.

В изпълнение на дейностите по проект „Компас – Интегрирани мерки за социално включване в община „Тунджа“ /В рамките на Дейност 6 „Общностни дейности и кампании, насочени към недопускане на дискриминация, основана на раса, етнически произход или религиозна принадлежност“/ са проведени общностни събития – пленери на тема „Да нарисуваме толерантността“. През втория етап от изпълнението на дейността с участието на местните общности са реализирани художествени стенописи върху фасади на пет сгради публична общинска собственост – три от тях са сгради на общински детски градини и две на народни читалища, които промениха облика на обществените сгради .

В края на 2021 г., в административната сграда на община „Тунджа“, бе подредена изложба от детски рисунки, които са част от творбите на малките художници, участници в пленерите, проведени през първия и втория етап на проектната дейност. Изложбата, която носи посланието за толерантност, бе представена от художниците Николай Димитров и Даниел Дубаров - модератори на общностните пленери.

Община „Тунджа“ продължава да насърчава културното взаимодействие и многообразие. Всички проведени мероприятия в общината се отразяват коректно на официалния сайт и на официалната фейсбук страница на общината.